

3W*

Jak korzystać z inicjatywy lokalnej

ŁUKASZ WASZAK

3W*
WARTO
WIEDZIEĆ
WIĘCEJ

Porady dla
organizacji
pozarządowych

STAN PRAWNY 2017

Stowarzyszenie
Klon/Jawor

ngo.pl

Portal
organizacji
pozarządowych

KALENDARZ

SKLEP

poradnik.ngo.pl

INSTRUKCJE

KALKULATORY

FORMULARZE

fundusze. ngo.pl

bazy.ngo.pl

NEWSLETTER

AKTY PRAWNE

OGŁOSZENIA

OPINIE

i wiele więcej...

Jak korzystać z inicjatywy lokalnej

Łukasz Waszak
(Centrum OPUS)

stan prawny 1.06.2017

Stowarzyszenie
Klon/Jawor

Porady dla
organizacji
pozarządowych

I. WSTĘP 5

**II. INICJATYWA LOKALNA –
DEFINICJE I PODSTAWY PRAWNE 8**

1. Czym jest inicjatywa lokalna i kto może z niej korzystać? **8**
2. Jakie organizacje mogą być pełnomocnikiem mieszkańców? **10**
3. Kto jest adresatem inicjatywy lokalnej – do kogo składa się wniosek o jej realizację? **13**

**III. CZEGO MOŻE DOTYCZYĆ
INICJATYWA LOKALNA 14**

1. Działania inwestycyjne **16**
2. Działania charytatywne, kulturalne **18**
3. Działania edukacyjne, oświatowe **20**
4. Działania związane z kulturą fizyczną i turystyczne **21**
5. Działania ekologiczne i związane z ochroną zwierząt **22**
6. Działania w zakresie porządku i bezpieczeństwa publicznego **23**
7. Działalność w obszarze rewitalizacji **23**

IV. BUDŻET SAMORZĄDU

A FINANSOWANIE INICJATYWY 26

1. Jak przekonać samorząd do inicjatywy lokalnej i gdzie szukać na nią pieniędzy w budżecie? **27**
2. Dlaczego warto, żeby mieszkańcy włączyli się w tworzenie budżetu samorządu? **30**

V. INICJATYWA LOKALNA –

WSKAZÓWKI DLA SAMORZĄDU 33

1. Jak podjąć obowiązkową uchwałę? **33**
2. Kto przyjmuje wnioski? **35**
3. Jakie kryteria oceny wniosków można przyjąć? **35**

VI. PLANOWANIE I BUDŻETOWANIE

INICJATYWY – WSKAZÓWKI DLA WNIOSKODAWCÓW 38

1. Kto planuje inicjatywę lokalną i za nią odpowiada? **38**
2. Jak oszacować koszty inicjatywy? **43**

VII. ZŁOŻENIE WNIOSKU I UMOWA O REALIZACJĘ INICJATYWY 47

1. Jak sporządzić wniosek o realizację inicjatywy? **47**
2. Jak samorząd rozpatruje wniosek o realizację inicjatywy? **49**
3. Jak sporządzić umowę o realizację inicjatywy lokalnej? **52**

VIII. REALIZACJA INICJATYWY LOKALNEJ – KROK PO KROKU 56

1. Jak sporządzić harmonogram i prowadzić dokumentację? **56**
2. Zakończenie i sprawozdanie z realizacji inicjatywy **59**

IX. ZAKOŃCZENIE 61

X. GDZIE SZUKAĆ WZORÓW DOTYCZĄCYCH INICJATYWY LOKALNEJ: UCHWAŁA, WNIOSEK, UMOWA 63

XI. WYCIĄG Z TEKSTU USTAWY O POŻYTKU 64

Podstawa prawna:

- Ustawa z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 1817 z późn. zm.), zwana ustawą o pożytku
- Ustawa z dn. 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 28, poz. 146)
- Ustawa z dn. 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 209, poz. 1244)
- Ustawa z dn. 24 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 223)
- Ustawa z dn. 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o fundacjach (Dz. U. poz. 1339)

I. Wstęp

Inicjatywa lokalna została wprowadzona do polskiego systemu prawnego nowelizacją Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dn. 22 stycznia 2010 r. Pozwoliło to uregulować* współpracę faktycznie prowadzoną już na różnych szczeblach samorządu, zarówno przez mieszkańców, jak i organizacje pozarządowe, przy realizacji różnych zadań publicznych. Poradnik ten kierujemy do liderów lokalnych, działaczy organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli władz samorządowych. Liczymy na to, że będzie ona źródłem praktycznej wiedzy oraz inspiracją do działania dla każdej z tych grup.

Inicjatywa nie jest tak naprawdę nowym rozwiązaniem, jej regulacje nawiązują do tradycji komitetów społecznych, w ramach których w przeszłości prowadzone były, i często nadal są prowadzone, różne działania lokalne. Istotą tych działań jest wykorzystanie potencjału społecznego i zaangażowania mieszkańców. Inicjatywa lokalna jest więc z jednej strony nowym narzędziem realizacji zadań publicznych, z drugiej – wspiera wykorzystanie potencjału lokalnego i aktywizację mieszkańców do „brania spraw w swoje ręce”.

Mimo tego, że inicjatywa lokalna, jako rozwiązanie prawne, funkcjonuje od marca 2010 r., to nadal nie jest ona wystarczająco popularnym narzędziem realizacji lokalnej współpracy. Główną tego przyczyną jest ciągle niski poziom wiedzy Polaków o istnieniu rozwiązania prawnego w postaci inicjatywy lokalnej. Na szczęście pojawiają się kolejne inicjatywy promujące jej stosowanie w samorządach. Nowym wyzwaniem

dla wykorzystania inicjatywy lokalnej mogą być trwające procesy rewitalizacyjne w polskich miastach. Wejście w życie w 2015 r. ustawy o rewitalizacji rozszerzyło katalog obszarów zadań publicznych, w których może być wykorzystana inicjatywa lokalna, o rewitalizację. Jest to nowa sfera zadań publicznych, która może być rozwijana we współpracy z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi.

W poradniku wyjaśniamy, jak interpretować i praktycznie realizować działania wynikające z ustawy o pożytku. Należy też pamiętać, że oprócz wiedzy o formalnych aspektach inicjatywy lokalnej, które są konieczne do jej rozwijania, praktyczny wymiar jej realizacji jest bardziej skomplikowany. Odnosi się bowiem również do wiedzy i umiejętności z innych obszarów, takich jak np. aktywizacja społeczności, praca projektowa czy tworzenie partnerskich relacji z instytucjami lokalnymi.

* Zdarzało się, że samorzady przyjmowały uchwały o tzw. inicjatywach inwestycyjnych przed nowelizacją ustawy o pożytku z 2010 r. Nie jest jednak inicjatywa lokalna! Zresztą samorzady miały problem z tymi uchwałami, np. w Łodzi organ nadzoru uchylił ją.

Głównym celem poradnika jest pokazanie, że inicjatywa może być skutecznie wykorzystywana w działaniach lokalnych i nie rodzi kolejnych kosztów dla samorządów, a wręcz przeciwnie – pozwala na racjonalizację realizacji części zadań, które dzisiaj samorząd prowadzi sam. Może też stać się skutecznym narzędziem do aktywizacji mieszkańców jako partnerów samorządu przy realizacji zadań publicznych.

Stowarzyszenie
Klon/Jawor

Porady dla
organizacji
pozarządowych

© STOWARZYSZENIE KLON/JAWOR

Przedruki lub przenoszenie całości lub części tej publikacji
na inne nośniki możliwe wyłącznie za zgodą właścicieli praw autorskich.

WYDAWCA

Stowarzyszenie Klon/Jawor
ul. Szpitalna 5/5, 00-031 Warszawa
tel. 22 828 91 28
klon.org.pl
portal organizacji pozarządowych **ngo.pl**

Stowarzyszenie Klon/Jawor jest członkiem Sieci SPLOT.

AUTOR

ŁUKASZ WASZAK

członek zarządu Centrum OPUS w Łodzi, prawnik,
specjalista ds. współpracy NGO z samorządem

REDAKCJA

Renata Niecikowska (Stowarzyszenie Klon/Jawor)

Niniejsza publikacja powstała z zachowaniem wszelkiej staranności
o rzetelność, jednak wydawca nie ponosi odpowiedzialności za skutki
zastosowania się do porad zamieszczonych w broszurze.

ISBN 978-83-62310-76-0

Warszawa 2017

Seria 3w* powstała w ramach
Programu Towarzystwo Wzajemnej Informacji
Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

3w*
WARTO
WIEDZIEĆ
WIĘCEJ

Porady dla
organizacji
pozarządowych

WARTO WIEDZIEĆ WIĘCEJ (3w*) to seria poradników adresowanych do organizacji pozarządowych, wydawanych przez Stowarzyszenie Klon/Jawor. W przystępny sposób opisują one podstawowe zagadnienia ważne dla stowarzyszeń i fundacji, dotyczące ich zakładania i prowadzenia. Osobom aktywnym społecznie, urzędnikom, przybliżają rozwiązania prawne wspierające aktywność społeczną.

**Seria 3w* wspiera
organizacje pozarządowe w Polsce
od ponad 15 lat!**

Sięgnij także po inne poradniki:

- Jak założyć stowarzyszenie i napisać jego statut
- Jak założyć fundację i napisać jej statut
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Organizacje pożytku publicznego. Uzyskanie statusu OPP, przywileje, obowiązki, kontrola
- Jak założyć spółdzielnię socjalną
- O projekcie i wniosku

Poradniki 3w* oraz inne wydawnictwa Stowarzyszenia Klon/Jawor można zamówić w pozarządowym sklepie internetowym sklep.ngo.pl.

Więcej aktualnych porad w serwisie poradnik.ngo.pl.